

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu
Slovenskej republiky

Agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Prioritná os:	1 Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy
Opatrenie:	1.1 Premena tradičnej školy na modernú
Prijímateľ:	Základná škola s materskou školou kráľa Svätopluka Šintava
Názov projektu:	Šintava- moderná základná škola s veľkomoravskou tradíciou
Kód ITMS projektu:	26110130112
Aktivita, resp. názov seminára	1.1 Tvorba a inovácia vzdelávacieho programu školy

ZŠ s MŠ kráľa Svätopluka Šintava

Školský vzdelávací program

ISCED 2

UČEBNÉ OSNOVY

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

Vypracované podľa:

Kurikulum predmetu katolíckeho náboženstva/náboženská výchova
schválené Konferenciou biskupov Slovenska na 67. plenárnom
zasadnutí dňa 28. 10. 2010 (KBS/67/28.10.2010)

Inovované : 2011

Vypracoval: PaedDr. Martin Bodis, PhD.

Charakteristika učebného predmetu

Keďže človek je z psychologického a sociologického hľadiska prirodzene bytosť náboženská, má potrebu smerovať k tomu, čo ho presahuje. Vyučovaci predmet náboženstvo/náboženská výchova má preto opodstatnenú úlohu v celistvom ponímaní výchovy na škole. Predmet umožňuje žiakom formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konania, konfrontovať ich s vedecky a nábožensky (kresťansky) formulovanými pohľadmi na svet, hľadať svoju vlastnú životnú hodnotovú orientáciu.

Vyučovaci predmet náboženstvo/náboženská výchova formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka. Ponúka prístup k biblickému posolstvu, k učeniu Cirkvi a k jej tradícii, otvára pre neho možnosť života s Cirkvou.

Návrh nových učebných osnov kladie dôraz na žiaka a rozvinutie jeho kompetencií, ktoré sú potrebné pre jeho osobný život a život v spoločnosti. Vo výchovno-vzdelávacom procese vznikla potreba nového systému vzdelávania, čo si vyžaduje aj zmenu štruktúry učebných osnov.

Ako najvhodnejšia sa javí špirálová štruktúra učebných osnov, ktorá je kombináciou cyklickej štruktúry s lineárnou. Špirálové usporiadanie obsahu učiva umožňuje postupne prehĺbovanie učiva v nasledujúcich ročníkoch vždy na náročnejšej úrovni.

V lineárnej štruktúre je potrebné rozdelenie obsahov učiva do podstatných línií, ktoré v nasledujúcich ročníkoch prehĺbujú kognitívne, afektívne a psychomotorické ciele, potrebné na osvojenie kľúčových kompetencií žiakov.

Všeobecný cieľ predmetu

Vyučovaci predmet náboženstvo/náboženská výchova sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti.

Náboženstvo/náboženská výchova je výchovou k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú. Zároveň výučba predmetu nadväzuje na ďalšie spoločenskovedne predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť. Ciele predmetu sú stotožnené s cieľom Národného programu výchovy a vzdelávania Slovenskej republiky *„...nechceme v Národnom programe len zdôrazňovať organizačné zmeny, financovania, formálne aspekty, zmeny v riadení, ale ide hlavne o polozenie základov zmeny filozofie výchovy, osvojenia si nových hodnôt poznávacích a morálnych kvalít človeka budúcnosti. Mladí ľudia by sa mali strátiť: požitku bez svedomia, bohatstva bez práce, vedy bez ľudskosti, poznania bez vôle, podnikania bez mravnosti, politiky bez princípov.“*

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií: Napĺňanie cieľov jednotlivých vzdelávacích oblastí a vyučovacích predmetov sa realizuje v školskom prostredí prostredníctvom **kľúčových** a predmetových kompetencií žiakov, ktoré zároveň rozvíja. Kľúčové kompetencie majú procesuálny charakter. Žiaci si ich osvojujú na veku primeranej úrovni prostredníctvom obsahu, metód vzdelávania a činnosti.

V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií, ako základným orientačným nástrojom pre vymedzenie kľúčových kompetencií ŠVP vymedzil nasledovne kľúčové kompetencie:

- kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa
- sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)
- kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať matematické myslenie a poznávanie v oblasti vedy a techniky
- kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií
- kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy
- kompetencie (spôsobilosti) občianske
- kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne
- kompetencie (spôsobilosti) pracovné
- kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti
- kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry
- odborne kompetencie (odborne školy)

Vyučovaci predmet náboženská výchova sa podieľa na rozvoji kľúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

1. kompetencie k učeniu sa

Žiak

- vyberá a využíva pre efektívne učenie vhodné spôsoby, metódy a stratégie, plánuje, organizuje a riadi vlastne učenie
- kriticky hodnotí výsledky svojho učenia a diskutuje o nich
- rozumie symbolickému spôsobu vyjadrovania jazyka Biblie a jazyka Cirkvi, integruje nábožensky spôsob vnímania a chápania sveta do svojho celkového vzťahu k svetu, súbežne s pohľadom prírodných a humanitných vied
- prejavuje ochotu venovať sa ďalšiemu štúdiu a dialógu medzi týmito obormi aj v ďalšom živote
- udalosti svojho života vníma a spracováva ako životnú skúsenosť, t.j. schopnosť transformovať na základe reflexie prežitých udalostí svoje konanie v budúcnosti

2. kompetencie k riešeniu problémov

Žiak

- vníma, rozpozná a pochopí problém, premyslí a naplánuje riešenie problému
- samostatne rieši problém s dôrazom na etický princíp k druhým ľuďom a k životnému prostrediu, kriticky myslí, hľadá kritériá pre voľbu riešenia problémov, zdôvodní návrhy svojich riešení s ohľadom na učenie Cirkvi
- robí uvážene rozhodnutia, je schopný ich obhájiť, zhodnotí výsledky svojich činov
- chápaním vlastnej tradície a chápaním postojov inak svetonázorovo alebo zmysľajúcich ľudí predchádza konfliktom
- postoj vzájomnej tolerancie vníma ako základnú zásadu vlastného konania

3. komunikačné kompetencie

Žiak

- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory v logickom slede, vyjadruje sa výstižne, súvisle a kultivovane
- účinne sa zapája do diskusie, obhajuje svoj názor a vhodne argumentuje

- využíva informačne a komunikačne prostriedky a technológie pre kvalitnú a účinnú komunikáciu
- využíva získané komunikačne zručnosti k vytváraniu vzťahov potrebných k plnohodnotnému súžitiu a kvalitnej spolupráci s ostatnými ľuďmi
- objavuje zmysel symbolického vyjadrovania, rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach.

4. sociálne a interpersonálne kompetencie

Žiak

- účinne spolupracuje v skupine, na základe poznania alebo prijatia novej roly v pracovnej činnosti pozitívne ovplyvňuje kvalitu spoločnej práce
- podieľa sa na utváraní príjemnej atmosféry v triednom tíme, ohľaduplnosťou prispieva k upevňovaniu medzilidských vzťahov, v prípade potreby poskytne pomoc alebo o ňu požiada
- prispieva k diskusi v pracovnej skupine a v triede, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí
- angažuje sa a uskutočňuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky
- vytvára si pozitívny obraz o sebe, ktorý podporuje jeho sebadôveru a samostatný rozvoj
- ovláda a riadi svoje konanie a správanie tak, aby bol so sebou spokojný a vážil si sám seba

5. občianske kompetencie

Žiak

- rešpektuje, chráni a oceňuje národnú tradíciu, kultúrne a historické dedičstvo
- prejavuje pozitívny postoj k umeleckým dielam, rozvíja zmysel pre kultúru, aktívne sa zapája do kultúrneho diania a športových aktivít
- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- vyvážené chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti
- rešpektuje presvedčenie iných ľudí a váži si ich vnútorné hodnoty
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti
- odmieta útlak a hrubé zaobchádzanie, uvedomuje si povinnosť postaviť sa proti fyzickému aj psychickému násiliu
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných
- chápe základné ekologické súvislosti a environmentálne problémy, rešpektuje požiadavky na kvalitné životné prostredie
- rozhoduje sa v záujme podpory a ochrany zdravia

6. pracovné kompetencie

Žiak

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny
- prácu vníma nielen ako zdroj príjmu zaisťujúci určitú životnú úroveň, ale aj ako povolanie k spolupráci na rozvoji dobrej budúcnosti pre ľudí a pre svet

7. existenciálne kompetencie

Žiak

- žiak objavuje zmysel pravdy, spravodlivosti
- osvojí si kriticky a diferencovaný prístup k vlastnej osobe, prijíma sám seba, je pripravený sa na tomto základe si stanoviť nove životne ciele
- objavuje a uznáva dôstojnosť človeka bez ohľadu na jeho schopnosť podať výkon
- vysvetlí hodnotu individuálneho ľudského života
- objavuje hranice človeka – utrpenie a smrť, je otvorený pre možnosti ich prekonania, ktoré ponúka kresťanská viera
- objavuje zmysel života, preberá sebariadenie, preberá zodpovednosť za sebaurčenie
- rozumie psychickým, sociálnym a historickým súvislostiam, ktoré podmieňujú hľadanie zmyslu života a je otvorený pre jeho transcendentnú hĺbku
- vytvára si rebríček hodnôt a osvojuje si životný štýl na základe etických princípov, analyzuje dôležité faktory ovplyvňujúce myslenie a životný štýl súčasného človeka
- vníma vo svojom živote ako dôležité rozhodnúť sa na základe poznania a skúseností pre svetonázorový postoj
- je schopný posúdiť a oceniť hodnotu vzťahov /priateľstva, manželstva, rodiny/, vysvetlí význam manželstva a rodiny a posúdi ich prínos pre spoločnosť, chápe zmysel vernosti

Charakteristika obsahu učiva

Prehľad tematických celkov a ich obsahu v jednotlivých ročníkoch:

5. ročník

Téma roka: Poznávanie cez dialóg.

Cieľ roka: Spoznávať spôsoby komunikácie Boha s ľuďmi. Nadchnúť sa pre komunikáciu Bohom prostredníctvom sviatostí, liturgického slávenia čítania Božieho slova.

Prostredníctvom komunikácie sa približovať k Bohu a k ľuďom.

6. ročník

Téma roka: Poznávanie pravdy.

Cieľ roka: Spoznávať Božiu pravdu. Oceniť nemeniteľnosť pravdy pochádzajúcej z Božej múdrosti. Orientovať svoj život na život v pravde. Praktizovať život v pravde podľa hlasu svedomia.

7. ročník:

Téma roka: Sloboda človeka.

Cieľ roka: Poznať hranice osobnej slobody. Vnímať oslobodzujúcu silu Ježiša Krista. Osvojiť si návyky kresťanského životného štýlu.

8. ročník:

Téma roka: Dôstojnosť človeka, Zodpovednosť človeka

Cieľ roka: Definovať pôvod práva človeka na život, dôstojnosť a úctu. Vnímať osobnú hodnotu človeka. Interiorizovať kresťanské postoje a hodnoty. Posúdiť hodnotu zodpovednosti. Uvedomiť si osobnú zodpovednosť za seba a za iných. Formovať návyk kresťanského životného štýlu v rodinnom a spoločenskom živote.

Profil absolventa nižšieho sekundárneho stupňa

Komunikačné kompetencie:

Žiak

- prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede
- kladie otázky a zisťuje odpovede
- učí sa konfrontovať s názormi druhých, počúvať a byť otvorený pre odlišnosti
- osvojuje si vhodnú argumentáciu, učí sa vypočuť spoludiskutujúceho
- formuluje otázky, porovnáva, oponuje
- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory
- rozširuje svoje kultúrne horizonty diskusiou
- učí sa reagovať primerane situácii
- je schopný uvedomiť si vlastné reakcie v konflikte
- vie vyjadriť svoj názor asertívnym nezastrašujúcim spôsobom, sformulovať „ja - správu“ a vyjadriť svoje pocity
- učí sa dešifrovať a vhodne používať symboly
- rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach profánneho a náboženského života

Kompetencie k učeniu sa:

- učí sa vyhľadávať a triediť informácie, vyhodnocuje výsledky svojho učenia a diskutuje o nich
- podieľa sa na spoločnej práci projektového vyučovania s použitím IKT (teleprojekty)
- učí sa učiť spoluprácou

Kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- zaujíma sa o rôzne problémy a nové veci
- dobre prijíma nové nápady, prípadne sám prichádza s novými nápadiami a postupmi
- plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými
- vníma, rozpozná a pochopí problém závislostí, premyslí a naplánuje riešenie problému na modelovej situácii primerane svojej detskej skúsenosti
- obhajuje svoj názor

Existenciálne kompetencie:

Žiak

- objavuje opakovanosť archetypálnych skúseností opakujúcich sa v dejinách ľudstva
- oceňuje skúsenosti druhých ľudí – vzorov z dejín Cirkvi
- vysvetlí kresťanský pohľad na hodnotu individuálneho ľudského života
- je pripravený niesť zodpovednosť
- učí sa odhadnúť dôsledky rozhodnutí a činov človeka
- oceňuje prínos kresťanských hodnôt v ľudskej kultúre
- na konkrétnych príkladoch porovná rôzne životné štýly, oceňuje etické hodnoty
- rozhoduje o svojich hodnotách a cieľoch
- objavuje existenciu nemennej pravdy

- vytvára si rebríček hodnôt, hľadá víziu pre svoju budúcnosť a objavuje a osvojuje si životný štýl na základe etických princípov,
- hľadá svoju úlohu vo svete aj v cirkvi
- oceňuje postoj vzájomnej tolerancie medzi mladými ľuďmi, posúdi mravný aspekt vzťahu a chápe zmysel vernosti
- objavuje a uznáva dôstojnosť človeka bez ohľadu na pohlavie
- preberá zodpovednosť za sebaurčenie a sebarealizáciu, objavuje prvky zodpovedného konania v konkrétnych životných situáciách
- objavuje kresťanský pohľad na zmysel života človeka
- aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky spirituality

Občianske kompetencie:

Žiak

- adaptuje sa na meniace životné a pracovné podmienky, podľa svojich schopností a možností sa podieľa na ich aktívnom a tvorivom ovplyvňovaní
- chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri vytváraní zákonov obohacujúcich spoločnosť
- aktívne participuje na triednych a školských aktivitách
- zapája sa do občianskeho života vo svojom okolí
- háji svoje práva aj práva iných
- vníma dôležité postavenie rodiny ako základnej bunky spoločnosti

Kultúrne:

Žiak

- osvojuje si postoj vzájomnej tolerancie, učí sa akceptovať druhých ľudí takých, akí sú
- angažuje sa a rešpektuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky
- všíma si kultúrne prejavy iných národov, národností, etník
- iné kultúry a ich umenie považuje za rovnocenné a inšpirujúce
- učí sa tolerancii a empatickosti
- má záujem o poznávanie seba, ostatných ľudí, reality, v ktorej žije, spoločnosti a prírody
- objavuje v biblickom prameni ekologické posolstvo, vníma človeka ako súčasť prírody
- má úctu k živým aj neživým súčasťam prírody, aktívne ich poznáva a ochraňuje
- správa sa spôsobom, ktorý podporuje trvalú udržateľnosť kvality životného prostredia
- vníma obrazy a symboly, architektúru, ľudovú tvorivosť (kroje, výšivky, ornamenty)
- rešpektuje kultúrne tradície ako základ súčasného umenia
- osvojuje si prácu s literárnymi žánrami a druhmi
- uvedomuje si korene, tradíciu a historický vývoj výtvarnej kultúry
- vníma pôvod umeleckých diel vyrastajúcich z kresťanskej tradície (obraz, literatúra, hudba, móda)
- osvojuje si kritický prístup k médiám
- má predstavu o vhodnej kombinovateľnosti farieb, tvarov
- pozná pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou oblečenia, vlasov či tváre

- pozná pravidlá spoločenského kontaktu a v súvislosti s tým aj štýl obliekania sa na rôzne udalosti
- objavuje vyjadrovanie pravdy o svete pomocou rôznych literárnych a myšlienkových foriem
- ocení prínos štátu a Cirkvi pre dobro jednotlivca a spoločnosti
- rozumie rozdielom a spoločným prvkom svetových náboženstiev, osvojí si postoj vzájomnej tolerancie
- osvojí si kritéria pre rozlíšenie učenia rôznych náboženských siekt a vie popísať ich techniky manipulácie

Sociálne a interpersonálne:

Žiak

- učí sa tolerancii, ústretovosti ale aj kritickosti, k iným, učí sa chápať ich potreby a postoje
 - objavuje a uznáva dôstojnosť človeka bez ohľadu na jeho schopnosť podať výkon
 - objavuje mravný aspekt umelého potratu a eutanázie
 - osvojí si kritický prístup k vlastnej osobe, prijíma sám seba
 - uvedomuje si svoje silné a slabé stránky
 - vníma sa ako časť celku
 - chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí
 - podieľa sa na utváraní príjemnej atmosféry v triednom tíme, ohľaduplnosťou k opačnému pohlaviu prispieva k upevňovaniu medziľudských vzťahov, v prípade nutnosti poskytne pomoc alebo o ňu požiada
 - dokáže si uvedomiť svoje potreby
 - identifikuje sa so svojim vnímaním pocitov
 - dôveruje si, uvedomuje si silné a slabé stránky, ktoré vníma ako svoje rozvojové možnosti
 - vníma životnú situáciu starého a chorého človeka
 - učí sa spätnej väzbe na vlastnú osobu
 - uvažuje nad humánnymi princípmi v duchu solidarity a lásky, objavuje rozmer empatie pre rozvoj sociálneho cítenia
 - je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch
 - buduje návyk vonkajších prejavov úcty k opačnému pohlaviu
 - vysvetlí význam manželstva a rodiny a uvedomuje si ich hodnotu
 - posúdi vzťahy v rodine s výchovou k vzájomnej úcte, asertívnemu, empatickému správaniu v rodine aj spoločnosti.
- Uvedomuje si potrebu celoživotných vzťahov (priateľstva, manželstva, rodiny). Objavuje princípy tvorivého budovania osobných vzťahov.

Rámcový učebný plán

Ročník	5.	6.	7.	8.
Náboženská výchova	1	1	1	1

Obsah predmetu náboženská výchova v 5. ročníku

1. TÉMA: BOH HOVORÍ K ČLOVEKU

Klíčové pojmy: Sväté písmo, byzantská misia

2. TÉMA: DIALÓG BOHA A ČLOVEKA

Klíčové pojmy: modlitba, dialóg

3. TÉMA: NÁŠ DIALÓG S BOHOM

Klíčové pojmy: symbol, náboženský symbol, liturgické slávenie

4. TÉMA: OBETA BOŽIAHO ĽUDU

Klíčové pojmy: obeta, náboženská obeta, obeta Ježiša Krista

5. TÉMA: DIALÓG CEZ SLUŽBU

Klíčové pojmy: etika chudoby, milosrdenstvo, služba, sviatosti

Obsah predmetu náboženská výchova v 6. ročníku

1. TÉMA: PRAVDA AKO HODNOTA

Klíčové pojmy: sila slova, pravda, klamstvo, Jakub a Ezau, tajomstvo, čestnosť, 8. Božie prikázanie, médiá, ohováranie, osočovanie

2. TÉMA: HĽADANIE PRAVDY O SVETE

Klíčové pojmy: hľadanie pravdy, mýtus, obrazná reč, evolučná teória, stvorenie sveta

3. TÉMA: HĽADANIE PRAVDY O SEBE

Klíčové pojmy: stvorenie človeka, Boží obraz, úcta, pád človeka, hriech, svedomie, zákon, prekážky pravdy, pocit viny, vedomie viny

4. TÉMA: OHLASOVATELIA PRAVDY

Klíčové pojmy: prorok Ezechiel, Ježiš – učiteľ pravdy, sv. Peter - skala, sv. Štefan, kamenné srdce, ohlasovanie

5. TÉMA: KONAŤ V PRAVDE

Klíčové pojmy: zlaté pravidlo, morálka, židovský zákon Zedaka, islamský Zakat, príkaz lásky, skutky lásky, milosrdenstva, sociálny hriech, spravodlivosť, väčšie, menšie zlo a dobro

Obsah predmetu náboženská výchova v 7. ročníku

1. TÉMA: SLOBODA A ČLOVEK

Klíčové pojmy: sloboda, otroctvo, osobný exodus, Desatoro

2. TÉMA: SLOBODA A ROZHODNUTIA

Kľúčové pojmy: nutnosť voľby, rozhodnutia, svedomie

3. TÉMA: BOH OSLOBODZUJE ČLOVEKA

Kľúčové pojmy: vina odpustenie, prirodzená morálka, hriech, pokánie

4. TÉMA: REŠPEKTOVANIE VIEROVYZNANÍ

Kľúčové pojmy: rešpektovanie, odlišnosti, kultúry, svetové náboženstvá, kresťanská identita

5. TÉMA: LÁSKA AKO PRINCÍP SLOBODY

Kľúčové pojmy: hierarchia, autorita, angažovanosť, blahoslavenstvá

6. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ

Kľúčové pojmy: zodpovednosť

7. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA ZA SVET V KTOROM ŽIJE

Kľúčové pojmy: ekológia, angažovanosť, ekumenizmus

Obsah predmetu náboženská výchova v 8. ročníku

1. TÉMA: KTO SOM

Kľúčové pojmy: sebazpoznanie, seba prijatie, sebaúcta

2. TÉMA: KTO JE ČLOVEK

Kľúčové pojmy: dôstojnosť človeka, rovnosť muža a ženy

3. TÉMA: ĽUDSKOSŤ

Kľúčové pojmy: utrpenie, vojna

4. TÉMA: DÔSTOJNOSŤ A VÝKON

Kľúčové pojmy: mať, byť

5. TÉMA: KULTÚRA ŽIVOTA

Kľúčové pojmy: kultúra, kultúra života, kultúra smrti

6. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ZA SEBA

Kľúčové pojmy: sebarozvoj, vzory, životné hľadanie

7. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ZA SVOJU VIERU

Kľúčové pojmy: viera, nevera, kresťanská zrelosť

8. ZODPOVEDNOSŤ ZA BUDOVANIE VZŤAHOV

Kľúčové pojmy: potreba lásky, ľudské vzťahy

Stratégia vyučovania a kritériá hodnotenia

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť možno využiť *motivačné metódy*, ako je *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu učenia), *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), *motivačnú demonštráciu* (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela).

Expozičné metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Odporúča sa *rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva), *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), *demonštračná metóda* (demonštrácia obrazov), *pozorovanie* (cielené systematické vnímanie objektov a procesov), *manipulácia s predmetmi* (práca so symbolom, didaktická hra).

Významné miesto majú *problémové metódy*, ku ktorým patrí *heuristická metóda* (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a projektová metóda (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

Pre realizáciu cieľov sú dôležité *aktivizujúce metódy*, z nich je vhodná *diskusia* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), *filozofická diskusia* je efektívnym prostriedkom, ako vytvárať rovnováhu medzi vyučovaním zameraným na prežívanie a vyučovaním zameraným na rozumové zdôvodňovanie viery, *situačná metóda* (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov), *inscenačná metóda* (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie), *didaktické hry* (sebarealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), *kooperatívne vyučovanie* (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), *dramatizácia* (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) *simulácia* (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami), *kompozícia* (vypracovanie osnovy referátu, písomné rozvíjanie témy, príbehu a pod.), "A propos": konverzácia alebo iná spoločensky orientovaná interakcia, podľa rozprávania učiteľa, žiakov, návštevníka o najdôležitejších a najaktuálnejších témach zo života. Typické autentické rozhovory.

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím hry AZ kvíz, domáce úlohy).

Domáce úlohy (transfer) sa netýkajú písomného vypracovávania, ale konkrétnych jednoduchých cvičení či predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je podelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote.

Hlavnou úlohou na hodinách náboženskej výchovy je naučiť žiakov orientovať sa v Biblii a pracovať s biblickou mapou. Počas hodín budú využívané všetky metódy a formy práce, ktoré vzbudia záujem žiakov o predmet (práca s textom, situačná hra, dramatizácia textu), práca s internetom, premietanie filmov a samostatná, tvorivá práca žiakov.

Kritériá hodnotenia

Na hodine náboženskej výchovy žiakov neklasifikujeme. Používame slovné hodnotenie jednotlivcov i skupiny žiakov priebežne počas hodiny i na konci hodiny.

Obsah slovného hodnotenia sa sústreďuje na pozitívnu motiváciu, vyzdvihuje aktivity, v ktorých je žiak úspešný a taktne upozorňuje na nedostatky.

Súčasťou hodnotenia na etickej výchove je žiacke hodnotenie. Žiaci dostávajú priestor na vyjadrenie, ako sa cítili, ako sa im hodina páčila, v čom by privítali zmenu.

Obsahom slovného hodnotenia je:

- vzťah žiaka k činnostiam a záujem o ne
- stupeň tvorivosti a samostatnosti prejavu
- schopnosť spolupracovať s inými
- miera morálneho a etického rozvoja žiaka

Pri súhrnnej polročnej klasifikácii je žiak hodnotený slovom:

- absolvoval – ak sa aktívne zúčastňuje na vyučovacom procese (prípadne je prítomný na vyučovacej hodine, aktívne vníma proces, ale zo závažných objektívnych dôvodov nepracuje)
- neabsolvoval – ak na vyučovacích hodinách žiak nepracoval, nevie uplatniť svoje vedomosti a zručnosti ani na podnet učiteľa
 - ak sa vyučovacieho predmetu nezúčastňoval

V školskom vyučovaní predmetu náboženská výchova sa nehodnotí účasť na liturgickom slávení v Cirkvi, nakoľko školské vyučovanie náboženstva/náboženskej výchovy je ponuka pre život s Cirkvou a nie kontrola života s Cirkvou. Nehodnotí sa postoj k Bohu, ale k edukačnému procesu v predmete.

Učebné zdroje

Učiteľ má k dispozícii metodický materiál v metodickej príručke katolíckeho náboženstva pre príslušný ročník základných škôl, Kurikulum predmetu náboženstvo, vydaných Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom, n.o. v Spišskej Novej Vsi. Metodická príručka obsahuje metodicky spracované témy, farebné obrazové prílohy a pracovné listy. Metodické materiály pre náboženskú výchovu obsahujú ku každej téme bohatú ponuku aktivít. Z nich si učiteľ vyberie tie, ktoré považuje za vhodné vzhľadom na svoje osobné dispozície, dispozície žiakov a iné okolnosti.

K neodmysliteľným zdrojom patrí: Sväté písmo, Katechizmus Katolíckej cirkvi, Dokumenty Katolíckej cirkvi, biblické mapy.

Prierezové témy

Pri tvorbe tematicko výchovno-vzdelávacích plánov odporúčame do obsahu v každom ročníku, vhodne implementovať prostredníctvom aktivizujúcich učebných metód nasledujúce prierezové témy:

- Environmentálna výchova – cieľom je, aby žiaci získali vedomosti ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami, ktoré sú im primerané a vhodné - chrániť rastliny, zvieratá, mať kladný vzťah k domácim zvieratám ale aj k zvieratám v prírode, starať sa o svoje okolie a pod..
- Osobnostný a sociálny rozvoj – rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje im základy na plnohodnotný a zodpovedný život.
- Tvorba projektov a prezentačné zručnosti – spája jednotlivé kompetencie, ktoré chceme rozvíjať u žiakov, ako je komunikovanie, argumentovanie, používanie informácií a práca s nimi, riešenie problémov, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupráca v skupine, prezentácia samého seba.
- Multikultúrna výchova – zaraďuje sa do vzdelávania preto, lebo sa žiaci v škole stretávajú v súvislosti s globalizáciou sveta, so žiakmi rôznych kultúr. Žiaci by mali byť pripravení na rozdielnosť kultúr. Výchovné pôsobenie je zamerané na rozvoj chápania, akceptácie, medziľudskej tolerancie a emocionálne pochopenie inej kultúry. Predpokladom je aj schopnosť detí s nimi spolupracovať.
- Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra - cieľom vzdelávania je motivovať žiakov získavať, rozvíjať a utužovať svoje postoje k morálnym hodnotám, poznať prírodné krásy a tradičnú ľudovú kultúru svojho regiónu, osobitne poznať regionálnu históriu a históriu Veľkej Moravy- postavy kráľa Svätopluka
- Ochrana života a zdravia – cieľom vzdelávania je poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky a formovať ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí.

Okrem uvedených prierezových tém odporúčame implementovať do vzdelávacieho procesu Globálne rozvojové vzdelávanie a Finančnú gramotnosť.

- Globálne rozvojové vzdelávanie sa venuje problematike Miléniových rozvojových cieľov OSN: Odstrániť extrémnu chudobu a hlad, Dosiahnuť základné vzdelanie pre všetkých, Presadzovať rovnosť mužov a žien a posilniť rolu žien v spoločnosti, Znížiť detskú úmrtnosť , Zlepšiť zdravie matiek, Bojovať s HIV/AIDS, maláriou a ďalšími chorobami, Zaisťiť udržateľný stav životného prostredia (pitná voda, kvalita života), Budovať svetové partnerstvo pre rozvoj.

- Finančná gramotnosť vychádza z Národného štandardu finančnej gramotnosti verzie 1.0 a venuje sa problematike nasledujúcich tém: Človek vo sfére peňazí, Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí , Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb príjem a práca, Plánovanie a hospodárenie s peniazmi , Úver a dlh, Sporenie a investovanie , Riadenie rizika a poistenie..

Medzipredmetové vzťahy

- Slovenský jazyk a literatúra
- Informatika
- Občianska náuka
- Etická výchova

5. ročník 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Tematický celok (odporúčaný počet hodín)	Téma Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Boh hovorí k človeku (7 hodín)</p>	<p>Sväté písmo – posvätná kniha kresťanov/ vyhľadávanie kníh, kapitol veršov/, skratky kníh Byzantská misia na území Veľkej Moravy Žiaci vierozvestcov – sv. Gorazd, jeho žiak sv. Bystrík</p>	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vymenovať 5 kníh Prvého (Starého) zákona a 5 kníh Nového zákona • podľa súradníc nájsť daný text vo Svätom písme • správne používať skratky kníh Svätého písma, čísla kapitol a veršov • opísať najdôležitejšie udalosti zo života sv. Cyrila a Metoda • vysvetliť prínos byzantskej misie pre Slovensko • vysvetliť prínos prekladu Svätého písma do nášho jazyka • reprodukovať spamäti prvé dva verše Jánovho evanjelia • s pomocou učiteľa poskladať modlitbu Otče náš v cirkevnoslovanskom jazyku • používať vhodné slová v komunikácii s inými ľuďmi • pravdivo a správne šíriť informácie
<p>Dialóg Boha a človeka (7 hodín)</p>	<p>Modlitba ako dialóg Modlitba ako prosba, nárek, chvála, protest, vďaka Tanec, spev, slávenie, mlčanie ako modlitba Miesto a čas modlitby v živote človeka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • identifikovať formy modlitby v biblických textoch o Dávidovi, Šalamúnovi, Márii, Ježišovi • prerozprávať časť biblického príbehu zo života kráľa Dávida a Šalamúna • stručne charakterizovať sedem prosieb modlitby Otče náš • vytvoriť kartotéku biblických modlitieb • nájsť vo Svätom písme modlitbu Otče náš • porovnať dva evanjeliové texty modlitby Otče náš • prostredníctvom modlitby rozvíjať dialóg s Bohom • citovať jeden citát zo Svätého písma <p>správne doplniť Magnifikát</p>

Tematický celok (odporúčaný počet hodín)	Téma Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Náš dialóg s Bohom</p> <p>(6 hodín)</p>	<p>Komunikácia prostredníctvom symbolu. Náboženské symboly Potreba slávenia v živote človeka Čas slávenia – liturgický rok Miesto slávenia – posvätné miesta</p>	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť pojem symbol • rozlíšiť znak od symbolu • oceniť úlohu a zmysel symbolov • porovnať striedanie profánneho a posvätného času • orientovať sa v striedaní času liturgického roka • vnímať rozdielnu náplň a úlohu jednotlivých liturgických období • priradiť správnu farbu k liturgickému obdobiu • správne demonštrovať aspoň 5 liturgických úkonov • vysvetliť a oceniť potrebu slávenia • predstaviť skutočnosti potrebné k sláveniu – miesto, čas, hostina • symbolicky nakresliť schému rozdelenia liturgického roku • pomenovať základné časti chrámu • nakresliť a pomenovať 5 liturgických predmetov
<p>Obeta Božieho ľudu</p> <p>(7 hodín)</p>	<p>Obeta, obetavosť, jej zmysel v živote človeka Náboženský význam slova obeta Židovský a kresťanský obetný kult Osobná obeta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prostredníctvom príkladu opísať zmysel obety • uviesť príklady obety druhých ľudí (priateľov, rodičov) • vysvetliť jednoduchým spôsobom prítomnosť Ježišovej obety pri sv. omši • vysvetliť prirovnanie Ježiša k nebeskému pelikánovi • nájsť analógiu medzi baránkom v Prvom (Starom) zákone a Božím baránkom v Novom zákone • vysvetliť význam chleba a vína v živote človeka • charakterizovať symbolický význam obetných darov chleba a vína pri sv. omši • aktívne sa podieľať na príprave a priebehu liturgického slávenia

Tematický celok (odporúčaný počet hodín)	Téma Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Dialóg cez službu</p> <p>(6 hodín)</p>	<p>Cirkev slabých (etika chudoby a milosrdenstva v cirkvi, kláštorná starostlivosť o chudobných a chorých, Katarína Sienská, Vincent z Pauly, Alžbeta Durínska)</p> <p>Starostlivosť o chudobných a chorých v súčasnej farnosti – charita, paliatívna starostlivosť</p> <p>Služba chorým, služba ľudskej rodine a služba Cirkvi a spoločnosti</p>	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vymenovať konkrétne formy pomoci Cirkvi, chudobným a biednym v dejinách aj v súčasnosti • opísať a porovnať možnosti angažovanosti chlapca a dievčaťa v službe rodine a spoločstvu • konkrétnymi skutkami slúžiť rodine, chorým, slabším • vysvetliť potrebu sviatosti manželstva, kňazstva a pomazania chorých pre človeka z pohľadu služby

6. ročník 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Tematický celok (odporúčaný počet hodín)	Téma Obsahový štandard	Výkonový štandard
Pravda ako hodnota (6 hodín)	Potreba pravdy Jakub a Ezau Pravda v etike, médiá (zachovanie tajomstva) 8. Božie prikázanie	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na konkrétnej modelovej situácii rozlíšiť medzi pravdou a klamstvom • interpretovať cez biblický príbeh o Jakubovi a Ezauovi dopad klamstva na vzťah súrodencov • vysvetliť potrebu pravdy v živote človeka a v medziľudských vzťahoch • posúdiť silu slova • pomenovať zásady pravdy pre správne fungovanie medziľudských vzťahov • uviesť príklad manipulácie slovom a riziká manipulácie • na základe novinových článkov posúdiť hodnotu etiky pravdy v masmédiách • vo dvojici vytvoriť fiktívny list redaktorovi(novín, TV...) a posúdiť hodnovernosť daného masmédiá
Hľadanie pravdy o svete (7 hodín)	Cesty hľadania pravdy v dávnej minulosti Mýtický obraz sveta Evolučná teória Biblický obraz stvorenia sveta	<ul style="list-style-type: none"> • opísať pravdivosť obraznej reči biblického príbehu o stvorení sveta • porovnať predstavenú časovú udalosť stvorenia sveta na lište času a vo Svätom písme • pomenovať biblický príbeh o stvorení ako model stvorenia, nie historickú udalosť • porovnať biblický príbeh o stvorení s vedeckým pohľadom • porovnať staroveké mýty o vzniku sveta s posolstvom biblického textu

Tematický celok (odporúčaný počet hodín)	Téma Obsahový štandard	Výkonový štandard
		<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednoducho vytvoriť symbolický obraz stvorenia sveta • zostaviť vlastný žalm na oslavu stvorenia rečou dnešného človeka • vytvoriť jednoduchý projekt pre pomoc znečistenej prírody(globálne problémy)
<p>Hľadanie pravdy o sebe (6 hodín)</p>	<p>Pôvod človeka Biblický obraz stvorenia človeka Pád človeka Hranice človeka (svedomie)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pomenovať symbolickosť obraznej reči biblického príbehu o stvorení človeka a porovnať s vedeckým pohľadom • vysvetliť hodnotu človeka v stvorení na Boží obraz • vnímať svoje vlastné hranice • navonok prejaviť úctu k človeku • porovnať biblický príbeh o páde človeka s mýtickým a poukázať na rozmer kresťanskej nádeje(vyznanie a odpustenie viny) • zdôvodniť existenciu zákona vo svedomí • určiť osobné prekážky pri hľadaní pravdy • na modelových situáciách rozlíšiť medzi pocitom viny a vedomím viny
<p>Ohlasovatelia pravdy (7 hodín)</p>	<p>Prorok Ezechiel Ježiš – učiteľ pravdy Apoštolí – hlásatelia pravdy (sv. Peter, sv. Štefan) Modelové ilustrovanie konceptov a princípov pravdy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť význam ohlasovania pravdy • odvodiť logický záver z prezentovanej obraznej biblickej reči pri povolani proroka Ezechiela • vysvetliť výrok Ježiša: Vaše áno nech je áno a vaše nie nech je nie! (Mt 5,37) • vymenovať aspoň dvoch ohlasovateľov pravdy • jednoducho opísať život sv. Petra a sv. Štefana • porovnať svoj život s predloženými vzormi – ohlasovateľmi pravdy

Tematický celok (odporúčaný počet hodín)	Téma Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Konať v pravde (7 hodín)</p>	<p>Zodpovednosť za druhých z pohľadu prirodzenej morálky (Zlaté pravidlo) Židovský zákon Zedaka, islamský Zakat, Ježišov príkaz lásky Skutky lásky (skutky milosrdenstva) Sociálny hriech Riešenie problémovej úlohy – príbeh s mravnou dilemou Tolerancia, empatia a prosociálnosť ako nevyhnutné spôsobilosti v globalizovanom svete</p>	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • diskutovať o význame „Zlatého pravidla“ • porovnať židovský zákon Zedaka, islamský Zakat a Ježišov príkaz lásky • prispievať k diskusii v pracovnej skupine a v triede o význame „Zlatého pravidla“ • vnímať dopad rozhodnutia na život človeka • na modelovej situácii demonštrovať skutky lásky • posúdiť hodnotu pravdy a vyvodiť závery pri riešení problémovej úlohy s mravnou dilemou • rozlišovať medzi väčším a menším zlom, medzi väčším a menším dobrom • definovať hriech • vymenovať 3 skutky, ktorými koná podľa pravdy • na príkladoch svätých, významných osobností a konkrétnych životných udalostiach vysvetliť spravodlivé pravdivé konanie

7. ročník 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Tematický celok (odporúčaný počet hodín)	Téma Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Sloboda a človek (5 hodín)</p>	<p>Chápanie slobody Povolanie k slobode Otroctvo človeka Závislosti Exodus – cesta k slobode Hranice slobody - Desatoro</p>	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na konkrétnej životnej situácii rozoznať život v slobode a v otroctve hriechu • posúdiť potrebu Božieho zákona v živote • definovať pojem slobody ako vnútorný stav človeka • vysvetliť, v čom spočíva zneužitie slobody • vymenovať dôsledky prvotného hriechu • vysvetliť rozdiel medzi zamestnaním a povolaním • vysvetliť pojem závislosť • uviesť príklady rôznych závislostí • reflektovať svoje vlastné rozhodnutia • posúdiť a modifikovať biblické príbehy z pohľadu dnešnej doby • rozlišovať rôzne spôsoby slobody, chápať Desatoro ako ich vyjadrenie
<p>Sloboda a rozhodnutia (5 hodín)</p>	<p>Slobodné rozhodnutie (nutnosť voľby) Sloboda a zodpovednosť Riešenie problémovej situácie – príbeh s mravnou dilemou</p>	<ul style="list-style-type: none"> • na základe analýzy problémovej situácie vysvetliť dopad rozhodnutí na život jednotlivca a spoločnosti • definovať svedomie • posúdiť hodnotu spravodlivosti vo svete

Tematický celok (odporúčaný počet hodín)	Téma Obsahový štandard	Výkonový štandard
	Princípy rozhodovania (autonómna a heteronómna morálka) Formovanie hodnôt na príklade solidarity s rozvojovými krajinami	Žiak vie: <ul style="list-style-type: none"> • vyrozprávať biblické príbehy a posúdiť ich hodnotu pre dnešný život • vysvetliť vývoj svedomia z pohľadu vývoja človeka na problémových situáciách s morálnou dilemou posúdiť vývoj morálneho úsudku • posúdiť princípy rozhodovania z pohľadu autonómnej a heteronómnej morálky
Boh oslobodzuje človeka (5 hodín)	Vina a odpustenie vo svetle prirodzenej morálky Kresťanský pohľad na vinu a odpustenie Zaobchádzanie s vlastnou vinou Sociálny hriech Chápanie viny v iných kultúrach a náboženstvách Kristus oslobodzuje (formy pokánia – sviatosťné i mimo sviatosťné)	<ul style="list-style-type: none"> • predstaviť vinu a odpustenie vo svetle prirodzenej morálky • vysvetliť archetypálnu skúsenosť človeka s vinou a previnením v rôznych kultúrach a náboženstvách v dejinách ľudstva • konfrontovať ju s biblickým pohľadom na uznanie viny a odpustenia • uvedomovať si mravné rozmery svojich rozhodnutí a ich dopad voči sebe, druhým ľuďom, svetu, Bohu • opísať postup sviatosti zmierenia • rozlíšiť sviatosťnú formu pokánia a mimo sviatosťnú formu • osvojovať si kresťanský pohľad na vinu a odpustenie • uviesť príklady sviatosťných a mimo sviatosťných foriem pokánia
Rešpektovanie vierovyznaní (5 hodín)	Rešpektovanie inakosti Rozdelenie sveta podľa kultúr (myslenie kultúr) Rozdielne cesty hľadania Boha (hinduizmus, budhizmus, islam, judaizmus, kresťanstvo...) Putovanie po ceste predkov Náboženské konflikty ako príčina globálneho napätia	<ul style="list-style-type: none"> • vymenovať základné monoteistické náboženstvá • vymenovať základné polyteistické náboženstvá • opísať základné znaky svetových náboženstiev(hinduizmus, budhizmus, islam, judaizmus, kresťanstvo...) • porovnať učenie svetových náboženstiev s kresťanským učením • opísať rozdielne a spoločné prvky jednotlivých svetových náboženstiev

Tematický celok (odporúčaný počet hodín)	Téma Obsahový štandard	Výkonový štandard
		<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • priradiť základné symboly svetových náboženstiev • vyjadriť úctu voči ľuďom iného vierovyznania • rešpektovať slobodu vierovyznania • opísať pozitívne hodnoty svetových náboženstiev pre život spoločnosti • vysvetliť kresťanský pôvod v histórii vyvoleného národa • pomenovať a zdôvodniť prínos kresťanstva pre život našej spoločnosti • vyjadriť úctu k osobným koreňom vychádzajúcim z kresťanstva a identifikovať sa s nimi
<p>Láska ako princíp slobody (5 hodín)</p>	<p>Sloboda a vzťah k autoritám (hierarchia, anarchia, nezávislosť) Láska ako cesta k slobode (blahoslavenstvá) Sloboda a prosociálne správanie (angažovanosť v rodine, spoločnosti, Cirkvi)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • orientovať sa v cirkevnom členení a hierarchickom usporiadaní, vymenovať diecézy Slovenska a ich biskupov • uvedomiť si dôležitosť autority v spoločnosti • vnímať napätie medzi vnútornou poslušnosťou k autoritám a nutnosťou odoprieť poslušnosť pri zneužití autority • formovať svedomie ako zvrchovanú normu mravnosti • poznávať hranice osobnej slobody • interpretovať texty blahoslavenstiev na chápanie konkrétnych životných situácií, ako výzvu pre kresťanské konanie vo svete a ako prejav spolupráce na rozvoji Božieho kráľovstva • je pripravený zapojiť sa do spoločného projektu kresťanskej pomoci • reálne oceniť vlastné dary a je pripravený použiť ich pre svoje dobro a aj dobro blížnych
<p>Zodpovednosť (3 hodiny)</p>	<p>Etymológia pojmu zodpovednosť Život (pozvanie k zodpovednosti –podobenstvo o talentoch)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť etymológiu pojmu zodpovednosť • objaviť posolstvo biblického textu podobenstva o talentoch • aplikovať podobenstvo o talentoch ako pozvanie k zodpovednosti pre svoj život • formovať postoj zodpovednosti za svoj život

<p>Zodpovednosť človeka za svet, v ktorom žije</p> <p>(5 hodín)</p>	<p>Ekológia a zodpovednosť Gn 1,28-29 (globálne problémy)</p> <p>Angažovanosť kresťana v spoločnosti (politika, štátny režim)</p> <p>Úloha Cirkvi v spoločnosti</p> <p>Kresťanské denominácie na Slovensku</p> <p>Ekumenizmus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • na základe analýzy súčasných ekologických javov v konfrontácii s posolstvom biblického textu Gn 1,28-29 vyjadriť dôležitosť ekologického myslenia a správania sa človeka • vnímať potrebu ekologického myslenia • praktizovať zručnosti triedenia odpadu v domácnosti a šetrného zaobchádzania s prírodnými zdrojmi • akceptovať vlastnú zodpovednosť prijatím svojej úlohy na spoluvytváraní sveta • zdôvodniť potrebu angažovanosti kresťanov v politike a verejnom živote • osvojovať si postoj kresťanskej angažovanosti v spoločnosti a v Cirkvi • charakterizovať jednotlivé kresťanské denominácie na Slovensku a objaviť spoločné základy viery • akceptovať existenciu kresťanských denominácií ako dôsledok historického vývinu • oceniť asertívnu komunikáciu a správane ako prejav spolupráce • rozvíjať postoj tolerancie ku kresťanom iných denominácií • formovať postoj spolupráce v ekumenickom duchu v sociálnej oblasti

8. ročník 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Tematický celok (odporúčaný počet hodín)	Téma Obsahový štandard	Výkonový štandard
Kto som (2 hodiny)	Sebapoznanie (jedinečnosť, objavenie svojej veľkosti), Zodpovednosť za prijaté dary Sebaprijatie, komplexy Sebaúcta	Žiak vie: <ul style="list-style-type: none"> • vie vysvetliť pojmy sebaúcta, sebaprijatie, komplexy • uvedomiť si zodpovednosť za rozvíjanie svojich talentov • vyjadriť vlastný názor • rozvíjať návyk vonkajších prejavov sebaúcty • eliminovať svoje komplexy • trénovať v pozitívnom sebahodnotení
Kto je človek (5 hodín)	Ľudská dôstojnosť (Gn), Kresťanský pohľad na zdroj dôstojnosti človeka (človek stvorený na Boží obraz), Človek ako muž a žena (úcta k človeku, dôstojnosť muža a ženy, matriarchát, patriarchát, sexizmus) Kresťanské chápanie rovnakej dôstojnosti muža a ženy pred Bohom	<ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť pôvod ľudských práv v židovsko-kresťanskej viere v jedného Boha • sformulovať pojem dôstojnosť človeka vo svetle viery a Svätého písma • oceniť kresťanský pohľad pri hľadaní a akceptovaní dôstojnosti človeka • prispieť k budovaniu dobrých vzťahov prejavom úcty každému človeku • opísať vnímanie muža a ženy v rôznych kultúrach a rôznych historických kontextoch a porovnať ho s kresťanským pohľadom • oceniť uskutočňovanie sociálnych rolí muža a ženy z pohľadu kresťanského ideálu • rozvíjať návyk vonkajších prejavov ohľaduplnosti a zdvorilosti voči opačnému pohlaviu

Tematický celok (odporúčaný počet hodín)	Téma Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Ľudskosť (5 hodín)</p>	<p>Odvrátená tvár ľudskosti (zneužívanie, manipulácia, vojna – v minulosti a dnes, problém „spravodlivých“ vojen), Otázky o zmysle utrpenia, pochybnosť ako miesto komunikácie, Boh ukrytý v biede sveta (bol som hladný...), Božie kráľovstvo ako kráľovstvo pokoja, Ľudskosť (búranie predsudkov, tolerancia, Ježišov postoj k ľuďom na okraji), Objavenie ľudskosti (vykúpenie – pozdvihnutie človeka) Človek vo sfére peňazí Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby</p>	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • položiť si otázky o príčinách a zmysle ľudského utrpenia a hľadať na ne odpoveď • na základe poznania dejinných súvislostí hľadať príčiny odvrátenej tváre ľudskosti • vnímať nebezpečenstvo náboženského fundamentalizmu, intolerancie a odsudzovania • prejavíť vonkajší skutok empatie voči iným • spoznať a odmietnuť manipuláciu • vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny
<p>Dôstojnosť a výkon (5 hodín)</p>	<p>„Mať“ alebo „byť“, Hodnota práce a dôstojnosť človeka, Cirkev slabých (etika chudoby a milosrdenstva v Cirkvi, sociálne učenie Cirkvi), Utrpenie – sviatosť pomazania chorých Človek vo sfére peňazí Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vymenovať dôsledky posudzovania hodnoty človeka iba na základe jeho výkonu či finančného zabezpečenia • porovnať Ježišov zákon lásky so sociálnymi zákonmi modernej spoločnosti • integrovať hodnoty milosrdenstva do sústavy hodnôt sociálneho cítenia spoločnosti i jednotlivca • nadchnúť sa pozitívnymi vzormi z dejín Cirkvi • vytvoriť zákony „svedectva lásky“ obohacujúce spoločnosť (štát, mesto, školu, triedu) • vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny

Tematický celok (odporúčaný počet hodín)	Téma Obsahový štandard	Výkonový štandard
Kultúra života (3 hodiny)	Kultúra – rozvoj človeka, rozvoj ľudskej spoločnosti Hodnoty kultúry života a kultúry smrti (liberalizmus – relativizmus hodnôt, zdravý konzervativizmus – ochrana hodnôt), Ľudskosť – kresťanský ideál (kresťanské vzory)	Žiak vie: <ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť prínos kresťanských hodnôt pre súčasnú kultúru • na podklade Svätého písma posúdiť hodnotu človeka od počatia po prirodzenú smrť • uvedomiť si kresťanské hodnoty integrované v spoločnosti • akceptovať a preferovať život ako hodnotu • zostaviť škálu osobných hodnôt (môj rebríček hodnôt) • porovnať spoločenský prínos kresťanských hodnôt pre spoločnosť v porovnaní s prioritami liberalizmu • podľa zostaveného rebríčka hodnôt v modelových situáciách demonštrovať ich vonkajšie prejavy
Zodpovednosť za seba (3 hodiny)	Sebarozvoj (sebaocenenie a prijatie) Potreba životných vzorov Korekcia mediálnych vzorov (imitovanie vzorov) Výzva k hľadaniu a odkrývaniu životného zmyslu Ponuka kresťanských vzorov (Jn 1,35 – 39) Hodnoty dnešných mladých ľudí, úloha rodiny, priateľstva, solidarity	<ul style="list-style-type: none"> • racionálne sa konfrontovať s potrebou životných vzorov • kriticky analyzovať ponuku mediálnych vzorov a konfrontovať svoj postoj voči vzorom • rozlíšiť medzi manipulačným vzorom a vzorom ponúkajúcim sprevádzanie • rozvíjať schopnosť seba porozumenia • vnímať sebaocenenie a prijatie ako podmienku sebarozvoja • formovať postoj sebakorekcie vychádzajúcej z rovnováhy medzi potrebou originality a potrebou začleneného sa • z pohľadu humanizmu oceniť kresťanskú ponuku nasledovania Ježiša Krista ako životného vzoru

<p>Zodpovednosť za svoju vieru (5 hodín)</p>	<p>Prečo veriť? (dôvody pre vieru, dôvody pre neveru) Poverčivosť – nesprávna forma religiozity Nebezpečenstvo siekt a ich ponuky dnes Vyznanie viery – rozhodnutie pre vieru Reč cirkvi – metaforická reč dogiem Nová reč cirkvi – II. vatikánsky koncil Kresťanská zrelosť (sviatostný život)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • analyzovať dôvody pre náboženskú vieru • prijať skutočnosť religiozity človeka ako prejavu túžby po presahu samého seba • logicky zdôvodniť poverčivosť ako prejav nezrelej religiozity • opísať znaky sekty • porovnať sektu a Cirkev • vysvetliť pôvod siekt a techniky manipulácie • interpretovať biblické texty obsahujúce vyznanie viery Ježišových učeníkov a nájsť súvislosť s apoštolským vyznaním viery • reprodukovať vyznanie viery ako akt dôvery • jednoduchým spôsobom vysvetliť historický kontext vzniku apoštolského a nicejsko – carhradského vyznania viery • rozlíšiť jednotlivé časti vyznania viery a ich konkrétnych významov • porozumieť vývoju reči Cirkvi v historickom kontexte • na odkaze II. vatikánskeho koncilu predstaviť potrebu novej reči Cirkvi súčasnej spoločnosti • vnímať sekularizmus ako prejav neporozumenia reči Cirkvi • rozvíjať kresťanské prvky spirituality v osobnom raste
<p>Zodpovednosť za budovanie vzťahov (5 hodín)</p>	<p>Túžba po presiahnutí seba (ontologická potreba lásky človeka k človeku a človeka k Bohu) Vzťahy muž a žena (Pieseň piesní) Priateľstvo a láska Ideál rodiny a pseudorodina Medzigeneračné vzťahy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • objaviť ontologickú potrebu lásky človeka k človeku a človeka k Bohu • nájsť rozdiely medzi priateľskou láskou, láskou muža a ženy, láskou rodičovskou a láskou k Bohu • oceniť význam budovania vzťahov ako naplnenia života zmyslom • vnímať hodnotu lásky ako proces dozrievania • uvedomiť si riziká zneužitia túžby človeka po láske • zostaviť hierarchiu hodnôt v partnerských vzťahoch • oceniť význam kvalitného budovania partnerského vzťahu ako základ hodnotového manželstva a rodiny • formovať návyk vonkajších prejavov úcty k človeku • rozlíšiť rôzne formy spolužitia dvoch ľudí v súčasnosti • predstaviť rodinu ako optimálne Bohom chcené spoločenstvo osôb zamerané pre dobro jej členov a na prijatie a výchovu detí

		<ul style="list-style-type: none">• porozumieť svojmu postaveniu v rodine a osvojiť si riešenia rodinných konfliktov• na modelových situáciách si precvičiť riešenia rodinných konfliktov• Hľadať kompromis pri riešení medzigeneračných konfliktov
--	--	---